

Årgång 49 - Nr 1 Januari 2020

Spelfot

Smålandsringen - Medlemsblad för Smålands
spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

GLÄDJE OCH GRANNLÅT 4-5

BÄSTA BAUER 7

TACK FÖR OSS 11

FOLKDANSRINGEN SMÅLAND-ÖLAND

Folkdansringen Småland-Öland 2019

Address: c/o Emma Karlsson, Vittaryd Kronogård 2, 578 92 Aneby, 070-445 24 40, emka6610@gmail.com

E-post: smaland@folkdansringen.se

Hemsida: www.folkdansringen.se/smaland

Styrelse och ledamöter

Ordförande: Michael Lindberg, Toragårdsvägen 14, 352 50 Växjö, 070-790 59 30, ml.lindberg@icloud.com

Vice ordförande: Emma Karlsson, Vittaryd Kronogård 2, 578 92 Aneby, 070-445 24 40, emka6610@gmail.com

Kassör: Olle Andersson, Rydgatan 16, 341 39 Ljungby, 0372-800 76, olcarason@msn.com

Sekreterare: Irma Erlandsson, Vändstigen 6, 382 37 Nybro, 076-832 40 12, irma637n@gmail.com

Sven-Erik Arvidsson, Nygatan 9, 566 32 Habo, 070-525 96 49, se.arvidsson@gmail.com

Marie-Charlotte Olofsson, Tunvägen 3, 352 49 Växjö, 070-606 54 70, mch.olofsson@gmail.com

Monica Björk, Markustorp 140, 382 93 Nybro, 070-363 04 10, monicabjork54@gmail.com

Administrativt utskott: Michael Lindberg, Olle Andersson, Irma Erlandsson

Dans och musik, barn och ungdom: Emma Karlsson, Michael Lindberg, Marie-Charlotte Olofsson

Dräkt: Marie-Charlotte Olofsson

Slöjd: Sven-Erik Arvidsson

Hemsida: Olle Andersson

Spelfot: Olle Andersson

Medlemsregister: Olle Andersson, Irma Erlandsson,

Revisorer:

Lisbeth Davidsson, Uddabo 246, 382 92 Nybro, 0480-520 61, lisbeth.davidsson@hotmail.se

Åke Johansson, Kyanders gata 6, 594 31 Gamleby, 0493-530 07, ake-johansson@telia.com

Revisorssuppleanter:

Karl-Olof Carlsson, Furulundsvägen 8, 380 42 Målerås, 0481-311 30, eivorgothoskarsson@gmail.com

Jan Målberg, Varvsgatan 6, 392 30 Kalmar, 0480-214 04, jan.malberg@swipnet.se

Ansvarig utgivare: Elisabet Johansson, Hantverkaregatan 3, 341 36 Ljungby, 0372-624 61, sejason@hotmail.com

Dräktråd F

Irène Lindström, Karbingatan 16, 554 53 Jönköping, 036-16 48 77, irene.lindstrom@hotmail.com

Dräktråd G

Elisabet Johansson

Dräktråd H

Mary Bjerstedt, Resebovägen 26, Rismåla, 382 93 Nybro, 0481-151 49, mary.bjerstedt@telia.com

Irène Nilsson, Höststigen 2, 380 52 Timmernabben, 0499-241 45, lailaalice@hotmail.com

Valberedning:

Pataholms folkdanskille

IngMarie Rapakko, Åsevadsgatan 19, 383 35 Mönsterås, 0499-120 02, ingmarie.rapakko@telia.com

Mona Söderberg, Annelundsgränd 7 D, 383 31 Mönsterås, 070-661 66 34, mona.soderberg@telia.com

Östra Njudungs folkdanslag

Ulla Nordholm, Gerekulla, 574 76 Korsberga, 070-628 49 64, u.nordholm@live.se
Thor-Erik Rydén, Stenberg 61 Skogshill, 574 97 Vetlanda, 070-554 12 05, thorerik@hotmail.com

Folkdanslaget Värendsgillet

Ulla Karlsson, Fäbodvägen 6, 352 52 Växjö, 0470-818 35, karlsson_ulla@outlook.com
Gunnar Strååt, Grimvägen 20, 352 55 Växjö, 070-554 72 91, gunnar.straa@gmail.com

MEDLEMSAVGIFTER 2020

Folkdansringen Småland-Öland:

Medlem över 25 år 100 kr

Medlem upp till 25 år 35 kr

Därtill kommer avgift till lokal förening och Svenska Folkdansringen

DAGS ATT TA FARVÄL ...

... men först lite historia om hur det hela började. Det var så att vår yngste son Per började spela fiol i början på 80-talet. Musikläraren tyckte att han skulle börja spela med något spelmannslag för att få mera träning. Hon hade lite kontakter med Sunnerbogillet och Per började spela vid deras dansträningar och så väcktes mitt och min hustru Carins intresse för dans.

Det började i lite blygsam skala med att vi deltog i en gammaldanskurs i Sunnerbogillet regi med Gösta Bjers som dansledare. Den enda danserfarenhet jag då hade var en danskurs i modern dans som jag provade på i yngre tonåren. Schottis och vals gick väl bra, men när det kom till mazurka då sa kopplingen mellan hjärna och fötter stopp. Det tog väl ett par terminer innan mazurkan fungerade och då blev det roligt att dansa.

Jag och Carin började i Sunnerbogillet 1984 och föreningen hade på den tiden en ganska omfattande verksamhet som bedrevs i egna lokaler i Hembygdsparken, Ljungby. Med åren blev jag mer och mer involverad i de aktiviteter Sunnerbogillet arrangerade, såsom gammeldans-, squaredans-, linedance- och buggkurser. Jag blev dansledare i början av 90-talet och kassör för förening 1997. Även kursverksamheten inom distriktet var omfattande under 80-talet, dvs så länge som Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur var en ungdomsorganisation. Som exempel kan nämnas 1984 då sammanlagt 52 kurser erbjöds medlemmarna. Där fanns allt från dans, dansforskning, ledarutbildning, hantverk med mera. Det blev många kurser under 80-talet och början av 90-talet som man åkte till. I själva distriktsstyrelsen blev jag invald som suppleant 2007 och vald till kassör 2008.

I och med att Sunnerbogillet upphörde vid årsskiftet 2019/2020 tycker jag det är lämpligt att jag lämnar min post som kassör för distriktet och jag önskar övriga ledamöter god fortsättning med distriktsarbetet.

Olle Andersson
Kassör Folkdansringen Småland-Öland

OMSLAGSBILD: Högtidsdräkt skapad av Karin Ferner från utställningen Glädje och grannlåt. Artikel på sid. 4-5.
Foto: Jeanett Rousu

SPELFOT - ANNONSER

Annonsmaterial i PDF-format mailas till spelfot.material@gmail.com. Faktura skickas efter utgivning från Smålands spelmansförbund.

ANNONSPRISER I SPELFOT

1/1 sida	1.000 kr
1/2 sida	500 kr
1/4 sida eller mindre	250 kr

DEKOMKRATINS INNERSTA KÄRNA

Kalmar spelmanslag genomförde sitt årsmöte för några veckor sedan på Skälby gård i Kalmar. Det var ett ovanligt välbesökt årsmöte. Ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna. Dagordningen betades sakta av där verksamhetsberättelsen redogjorde för ett aktivt år där vi bl.a gjort en resa till Åland för att besöka spelmanslaget Kvinnfolk. Kassören berättade om årets finanser som till stor förvåning gått med några tusenlappar plus. Revisionen framförde sin revisionsberättelse och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för att den skött sitt uppdrag på ett föredömligt sätt. Verksamhetsplanen för året 2020 antogs där vi beslöt att vi skulle besöka Degeberga spelmansstämma, genomföra spelmansstämma den 6 juni i Krusenstiernska trädgården m.m.

Det blev diskussioner om spelmanslaget skulle anordna danser eller om dansföreningarna skulle bjuda in oss för att spela till dans. Det blev också diskussioner om att avskaffa Kalmar spelmanslags interna uppspelningar för att få en utmärkelse i form av ett föreningsmärke. Diskussionerna handlade om att ta bort en kvarleva från mitten på förra seklet som idag kunde kännas något unken och otidsenlig. Mötet enades i sann demokratisk anda i att ta bort institutionen uppspel i Kalmar spelmanslag och istället ge alla nya medlemmar ett föreningsmärke. Mötet avslutades med att utse vår förnäma och trogna kassör till hedersledamot av Kalmar spelmanslag.

Efter årsmötet bjöds vi på en utsökt landgång och kaffe och tårta. Under måltiden blev det tillfälle för oss att sjunga folkliga visor tillsammans. Allt detta var planerat och förberett av några av våra aktiva medlemmar.

Festligheterna fortsatte med spel och sång under flera timmar. Vissångarna trallade med när spelmännen spelade sina polskor. Allt skedde i stark gemenskap.

Det lilla spelmanslaget är kanske den finaste formen av närdemokrati som vi har kvar, nu när den demokratiska strukturen i samhället sakta urholkas av medier och lobbyorganisationer som styrs av starka ekonomiska intressen.

Det kanske är så att när demokratin i stort sakta krackelerar så blir det lilla spelmanslagets årsmöte demokratins innersta kärna.

Magnus Lundberg
Styrelsesuppleant Smålands spelmansförbund

SPELFOT - DATUM

Redaktör: Jeanett Rousu, spelfot.material@gmail.com

Spelfots redaktör förbehåller sig rätten att korta av och redigera insända artiklar. Artiklar och bilder skall vara försedda med namn på skribent respektive fotograf. Spelfot kan publiceras i valda delar på respektive organisations webbsida på internet.

MANUSSTOPP

15 januari
15 april
15 augusti
1 november

BERÄKNAD UTGIVNING

15 februari
15 maj
15 september
1 december

SMÅLANDS SPELMANSFÖRBUND, SSF

Ansluten till Sveriges Spelmans Riksförbund, SSR
www.smalandsspelmansforbund.se

Ordförande: Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar, 0733-83 68 49, helene.ingvarsdotter@kalmar.se

Vice ordförande: Marianne Busk, marianne.busk@gmail.com

Kassör och registeransvarig: Viola Ek, Jöns Klemensgård, 365 93 Furuby, 070-274 99 38, vek9@icloud.com

Sekreterare: Håkan Alm, Grävlingvägen 8, 152 54 Södertälje, 070-877 58 44, hakan@alm-sjolinolund.se

Vice sekreterare: Britt-Mari Arvidsson, Nygatan 9, 566 32 Habo, bm@gmail.com

Styrelsesuppleanter: Magnus Lundberg, Frejagatan 8 C, 392 46 Kalmar, magnus.lundberg1@gmail.com

Isa Sjölin-Alm, Östra kyrkvägen 3, 386 96 Färjestaden, 072-543 23 15, isasjolinalm50@gmail.com

Revisor: Jan Sannas, Kullsvägen 5, 340 32 Grimslov, 0470-75 02 39, 070-853 83 61, jan.sannas@gmail.com

Nils Wiberg, Mala 3208, 280 20 Bjärnum, 0451-191 14

Revisorsuppleant: Yvonne Lundell, N Storgatan 25, 575 32 Eksjö, 0381-304 06, 070-680 94 40

Valberedning: Sune Johansson, Saturnusvägen 3A, 393 51 Kalmar, 0480-172 47, 070-597 67 84, sunejkalmar@gmail.com

Irène Lindström, Karbingatan 16 A, 554 53 Jönköping, 070-494 85 38, irene.lindstrom@hotmail.se

Försäkringsansvarig: Viola Ek, se ovan

Arkivansvarig: Håkan Alm, se ovan

Notlager: Viola Ek, se ovan

Hemsidesansvarig: Jan-Erik Ekman, Liarumsvägen 799, 298 94 Linderöd, jan-erik.ekman@telia.com

Låtkommitté:

Magnus Gustafsson, Häringegård 1, 360 47 Värends Nöbböle, 0470-353 56, 070-636 61 34, magnus.gustafsson@kronoberg.se

Lars Svensson, Torslunda 112, 386 96 Färjestaden, 076-007 48 48, lassestraat@telia.com

Magnus Lundberg, Frejagatan 8 C, 392 46 Kalmar, magnus.lundberg1@gmail.com

Sociala medier - Facebook

Sköts av Britt-Mari Arvidsson. Maila material till: bm@gmail.com

GLÖM INTE ATT GILLA SSF PÅ FACEBOOK!

SSF:S STIFTELSE FÖR UNGA SPELMÄN

Den årliga avkastningen delas ut som kurs- och lägerbidrag till unga spelmän. Ansökningsblanketter kan hämtas på SSFs hemsida eller rekvideras från Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar, mobil 0733-836849

Vill du lämna ett bidrag till Stiftelsen är vårt bankkontonummer 8169-5, 664 257 094-6 (Swedbank).

När man sätter in pengar på bankkontot kommer inte inbetalarens namn med på kontoutdraget. Om du inte vill sätta in pengar anonymt vill vi att du skickar ett meddelande om insättning med ditt namn till stiftelsens kassör, Eva Blomquist-Bjarnborg, e-post: eva.blomquist.bjarnborg@telia.com. Ordförande i styrelsen är Sabina Henriksson, Hökerum, sekreterare Heléne Ingvarsdotter, Kalmar och kassör Eva Blomquist-Bjarnborg, Alvesta.

FÖRSÄKRA DINA INSTRUMENT

Försäkringen gäller

- när medlemsavgift och försäkringspremie är betalda till Smålands Spelmansförbund

- i hela världen

- vid skada eller förlust

- akustiska och elektroniska instrument, dock inte pianon, flyglar eller orglar.

Premiens storlek beror på det samlade värdet av försäkrade instrument och tillbehör.

Läs mer på SSRs hemsida www.spelmansforbund.org

MEDLEMSAVGIFTER 2020

Smålands Spelmansförbund:

Ungdomar under 20 år 50 kr

Äldre över 65 år 140 kr

Övrig vuxen 200 kr

Familjemedlem 50 kr

Rättviksdräktens toppor på ett nytt sätt

Vinterbrud.
Inspirerad av naturen och traditioner.

Sommarbrud.

Klackmattekrage med återbrukade röda
dräktband.

Glädje och grannlåt

- en sansad återbruksyra med smycken och objekt

I ett jobbärende sprang jag in på kulturhuset/bibloteket i Rättvik i somras för att närvara vid ett möte om digitala system. På utvägen sneglade jag in i utställningssalen och fick se något som satte färgglans på hela dagen. Ja, faktiskt på hela veckan. En explosion av färg, kreativitet, blingbling och optimism. Glädje och grannlåt är ett väldigt passande namn på denna utställning skapad av smålandsättlingen Karin Ferner! Under juli månad 2020 kommer utställningen till Landskrona.

Ibland kan man vara lite trött och i behov av extra vitaminer och hjälp utifrån. Karin Ferners utställning "Glädje och grannlåt" i Rättviks kulturhus var för mig en sådan vitamininjektion. En blandning av textila kreationer, silversmycken, pappersklipp och skulpturer med den gemensamma nämnaren FÄRG.

Mycket av utställningen bestod av återbrukat material, något som ju på sätt och vis är moderiktigt i ett samhälle som behöver ställa om, men som också är en naturlig del i slöjdens, folkkonstens och självhushållets varande. Karin använder många tekniker i sitt skapande och blandar genrer, material och uttryck. Dräkten och folkkonsten står i centrum, ofta med ett silverarbete som kronan på verket eller med tema toppor (garnbollarna på Rättviksdräkten), decoupage eller halsband av knypelpinnar.

Karin Ferner är verksam konstnär i Falun, Dalarna med utställningar runt

om i landet. Hennes anor är dock från Småland då både hennes mormor och morfar kommer därifrån. På webbsidan kurbits.nu läser jag om Karin:

"Karin Ferner är en silversmed och konstnär som ständigt utforskar grän-

serna mellan konst, silversmide och folkkonst. Hon är verksam i Falun och hittar egensinniga samband mellan den traditionella folkkonsten och smyckeskonsten. Hennes signum är ofta rosensjalens blomma, Leksandsbandet från folkdräkten, blandat med klassiska bonadsbroderier.

Utan att låta sig begränsas i vad man får eller inte får göra tar sig Karin Ferner an kulturarvet på ett drabbande sätt. Hon är en av vår tids intressantaste tolkare av traditionell hemslojd, på det sätt hon förvandlar sina objekt så de känns samtida och uppdaterade. Ofta provocerande eller engagerande, få är oberörda av Karin Ferners konstnärskap."

Jag vill hålla med! En glädjefull färgkaskad som leker med det barnsliga, det vuxna, det traditionellt folkliga och det samtida. Jag hoppas bilderna kan återge något av glädjen och färgen, och jag hoppas också ni får möjlighet att åka till Landskrona och se Karins nästa utställning.

Text och bilder: Jeanett Rousu

Tavlor, skulpturer, dräkter, kläder, kronor, dräktsilver i en härlig blandning.

Laget runt i Småland

Under rubriken "Laget runt i Småland" får spelmanslag och musikgrupper runt om i Småland presentera sig och sin verksamhet. I förra numret läste vi om Högt i tak från Gränna. Nu är det dags för Östbogillet i Värnamo att presentera sig! Skriv ihop några rader om ditt lag/musikgrupp och skicka till material.spelfot@gmail.com

Östbogillet, Värnamo

Östbogillet bildades 1972 och består för närvarande av 15 danspar och 10-talet spelmän på dragspel, fiol, nyckelharpa och flöjt. De träffas varje onsdag på Värnamo Folkhögskola. Spelmännen startar 18.30. Dansarna ansluter 19.15 och dansar svenska folkdanser.

När vi gästade Östbogillet var det spelmännens afton. Då lägger spelmännen upp programmet för kvällen som var både omväxlande och uppiggande.

Det blev en rolig kväll! Vi blev varmt välkomnade av både spelmän och dansare. Östbogillet's ordförande Sune Månsson bjöd på gott kaffe, delikata saffransbullar och "kärleksmums" som hans hustru hade bakat. Vid kaffebordet berättade dragspelare Janne Axelsson att han har spelat i Östbogillet sedan tidigt 70-tal och att antalet spelmän har varierat genom åren. Janne minns också åren i gruppen Låtdragarna då han och spelkamraterna blev kända i lokalradion och gjorde inspelningar för Sveriges radio P2.

Maria Sigl som är en av de nyaste mu-

sikanterna uttrycker tacksamhet över att hon som nybörjare på folkmusik och fiol har fått en fin inskolning i folkmusiken genom Östbogillet, stöttad av dem med större kunskap och längre vana.

Har du vägarna förbi Värnamo en onsdag så är du välkommen att titta in och delta. Östbogillet's spelmän spelar gärna på olika evenemang. Kontaktperson för Östbogillet's spelmän är Rolf Östlund 070-381 00 77.

**Britt-Mari Arvidsson,
Marianne Busk, Jan Wessman**

Bästa Bauerstämman någonsin

Bauerstämman 2019, den femte i ordningen, började i lugn takt fredagen den 15/11 på Bauergården i Bunn. Spelmän kom från när och fjärran, allt eftersom dagen gick. Framåt kvällen var stämman igång, folk hittade varandra i små och stora grupper, i varje vrå hördes musik. Alla såg ut att trivas, rentav vara i sitt esse.

Under lördagen gav Sabina Henriksen en välbesökt låtkurs med låtar från Småland och Västergötland. Sabina höll dessutom en fin konsert i Bunnns kapell där även Holavedens spelmän medverkade. Sabina spelade också vid middagen. Resten av tiden fylldes med spel och musik. Poff - så var det söndag och dags att åka hem. Underbart, fantastiskt och roligt att

så många spelmän kom och gjorde hjärtat varmt och Bauerstämman så fin. Varmt tack Bauergården, till Sofia och hennes medarbetare för glad och god service. Särskilt varmt tack för god och närande mat under helgen, det behövs mycket energi till buskspel. Bästa Bauerstämman någonsin, var det flera spelmän och spelkvinnor som sa. Och någon var besviken pga att informationen om vad maten kostar var ottydlig. Det ska vi förbättra till nästa gång. Synpunkter på vad som kan göras bättre emottags tacksamt.

Hoppas att vi ses i Bunn i november 2020.

Marianne Busk
marianne.busk@gmail.com

Korrölägret 20-24 juli 2020

För dig mellan 15 och 23 år

I år deltar spelmansungdomar från Minneapolis!

Frågor och anmälan till
jeanett.rousu@gmail.com

Sök Korröstipendiet!

Läs mer på korrolagret.se

Fotnot från arkivet

Skillingtryck är just nu mera aktuella än på länge. Under 2019 publicerade Uppsala universitetsbibliotek en databas över 5252 katalogiserade skillingtryck, varav 1049 är inskannade och fritt tillgängliga som pdf-filer (alvin-portal.org). I december 2019 släppte tre forskare med anknytning till Svenskt visarkiv varsin intressant vetenskaplig undersökning med utgångspunkt från skillingtryck (Märta Ramsten, Eva Danielson och Karin Strand). Två av dessa böcker ska jag kortfattat kommentera här, eftersom de har visst småländskt innehåll.

Skillingtryck var små, billiga trycksaker – vanligtvis åttasidiga och innehållande vistexter – som utgavs i Sverige mellan 1580- och 1930-talen. För oss intresserade av äldre visor, melodier och kulturhistoria är skillingtrycken ofta en guldgruva. I sin bok "De osynliga melodierna" har musiknologen Märta Ramsten genom fyra fallstudier undersökt musikvärldarna i 1800-talets skillingtryck. Skillingtrycken innehöll endast undantagsvis något slags direkta melodinotationer. Istället angavs ibland en hänvisning till en annan känd melodi som skulle användas för att sjunga visan, eller att visan skulle sjungas "under sin egen behagliga ton" eller något liknande. Ramsten kan bland annat visa att det under 1800-talet inte var mer än cirka 10 % av de världsliga visorna i skillingtryck som hade melodihänvisning, vilket är en betydligt lägre andel än vad man vanligtvis har föreställt sig.

I de fall där direkt melodinotation fanns rör det nästan alltid om tryck från decennierna kring 1800-talets mitt och om siffernotation för psalmodikon. Ramsten presenterar exempelvis en notation tryckt 1847 i Falun av melodin till "En sådan flicka vill jag ha, san" – många känner nog igen den i dess småländska dialektvariant: "Ena täcka daka...". Etnologen Eva Danielson har i boken "Skillingtryckarna" undersökt alla svenska tryckerier som gav ut skillingtryck under "det långa 1800-talet" (från 1700-talets slut fram till 1930-talet). Danielsons bok är resultatet av ett mas-

dotontarbete, påbörjat på 1970-talet, och en mycket viktig grundforskning. Förutom uppgifter om de tryckerier som gav ut minst tio skillingtryck presenterar Danielson även hur 1800-talets tryckteknik, förlagsverksamhet och försäljning kring skillingtryck kunde gestaltas.

Ur ett småländskt perspektiv finns det mycket intressant information att hämta i Danielsons bok. Under 1800-talet trycks åtminstone 1400 olika skillingtryck i Småland – se faktarutan om tryckerier i småländska städer som producerade skillingtryck. Uppgifterna är osäkra, trots lagen om pliktleverans från och med 1752 så slarvades det ganska mycket med enkla trycksaker som skillingtryck. Samtidigt var vistexterna i många fall viktiga inkomstkällor för tryckerierna och kunde ges ut i stora upplagor. J.P. Lundströms i Jönköping tryckte ibland upp mot 15 000 exemplar av vissa skillingtryck!

Även bland förläggarna, som beställde tryck, och de kringvandrande försäljarna av skillingtrycken finns det intressanta småländska öden. Bengt Th. Pålssons förlag, i Linneryd/Hovmantorp, beställde 27 skillingtryck 1889–1901 från tryckerier i exempelvis Hudiksvall,

Norrköping, Stockholm, Kalmar och Växjö och gjorde reklam för sina produkter såväl i smålandstidningarna som ända upp till Malmberget! Blinde Gustaf Ryd (1854–1913) från Bergunda utanför Växjö var en känd vandrande visdiktare, beställare och försäljare av skillingtryck. Han skrev ett 70-tal vistexter som trycktes i hans ungefär lika många tryck. Under många år var han bosatt i Stockholm och hade yrkestiteln "gårdssångare"!

Detta – och mycket mer – finns att upptäcka och lära sig i Ramstens och Danielsons intressanta böcker, som rekommenderas!

Mathias Boström
Arkivchef
Smålands Musikarkiv

Bildtext: Framsida på skillingtryck, tryckt i Kalmar hos Otto Westin 1863, med sex vistexter, varav fyra om det nya krinolin-modet (UUB). Den första visan börjar, i modern stavning: "Vad är en ynglings högsta tröst? Jo, kärleken och vin. Vill trycka flickan till sitt bröst, Kan ej för krinolin!"

FAKTARUTA

Städer med tryckerier som gav ut skillingtryck under 1800-talet, enligt Danielson (2019)

Jönköping

J.P. Lundström – ca 250 tryck (1806–1851)
N.E. Lundström (och Enka) – 155 (1825–1845)
J.A. Björck – 118 (1851–1858)
C.J. Lundgrens änka – 18 (1870–1882)

Växjö

Sven Rask (och Enka) / f.d. Rasks Boktryckeri – minst 25 tryck (1807–1844)
C.G. Södergren – 132 (1851–1875)
E. Ljungströms arfwingar / Otto Sporsén – 16 (1872–1882)
Smålands-Postens (bok)tryckeri – 28 (1872–1903)

Västervik

C.O. Ekblad & Co – minst 300 tryck (1834–1906)
Eksjö
A. Nilssons boktryckeri – ca 67 tryck (ca 1844–1885)
Eksjö Tryckeri-Aktiebolag – 3 tryck (ca 1900)
Kalmar
A & O Westin / Ströhm & Bröder Westin / Otto Westin – ca 150 tryck (1851–1869)
A. Petersson (& Son) / Barometerns Tryckeri – minst 45 (1850-tal–1915)
Westinska Boktryckeriet / Tidningen Kalmars Boktryckeri – 14 (1870–1898)

Wimmerby

J. Jahn – 15 tryck (1884–1893)
O. Söderling / Wimmerby Tidnings/Kurirens tryckeri – 12 (1894–1899)

Rækkedans och Snoepolska

Folkdansringen Småland-Öland bjöd in till kurs i halländska danser en söndag i november. Kursen gick av stapeln på Tvetagården i Huskvarna och kursledare var Claes Pehrsson från Vallda Folkdanslag i Halland.

Vi var sexton kursdeltagare, från olika föreningar i distriktet, som deltog. För musiken svarade Huskvarna Folkdanslags trogna spelman Britt-Mari Arvidsson. Halland hörde länge till Danmark och detta har påverkat dans-traditionen, berättade Claes. Halland blev svenskt genom freden i Roskilde

1658. Hela landskapets västra sida är kust mot Kattegatt, så den halländska dansen har också haft influenser "västerifrån". Nya danser har kommit, och i vissa fall ersatt de gamla.

Några av de danser som vi fick pröva var Engelsk rækkedans, Snoepolska, Sekstur fra Læsø och De lilla rolia. Efter att Claes, med glatt humör och mycket humor lärt ut tolv danser, gick det mest runt i huvudet på oss deltagare. Men, som god pedagog, repeterade Claes samtliga danser

efter vårt lunchuppehåll. Till sist fick vi lära oss en trettonde dans, Getabockadansen! Nu har vi många trevliga danser att träna vidare på, i distriktets olika föreningar.

Eva Wackelin
Huskvarna Folkdanslag

Britt-Mari Arvidsson spelade och Claes Pehrsson lärde ut dans. Foto: Elisabet Johansson

Välbesökt nostalgikväll!

På Rogberga Hembygdsförenings gröttfest i Tenhult den 20 januari uppmärksammades riksspelmannen Tage Johansson.

Kvällens spelmän, Irene Lindström, fiol, Sigfrid Eriksson, nyckelharpa och Barbro Persson, dragspel, framförde ett minnesprogram med låtar som Tage komponerat. Trion framförde ett varierat program, från vals och schottis till polska och brudmarsch. Tenhults Folkdansare medverkade och publiken i den fullsatta lokalen hängde verkligen med! Vilket drag och vilken nostalgikväll det blev!

Barbro Persson, en av kvällens musiker, spelade under åren 1972-1982 tillsammans med Tage och Tages fru Berith. De var ett mycket omtyckt "liveband" som spelade till gammeldans framförallt

i Jönköping med omnejd men också på andra platser från Tranås i norr till Ljungby i söder. Flera i publiken hade dansat till Tage, Berith och Barbro eller varit med på kurs i gammeldans i Tenhult på 1970-talet där Barbro svarade för musiken. Mellan låtarna gjorde vi några nedslag kring händelser och årtal kopplade till Tage. Förutom att Tage skrev egna låtar så tecknade han upp låtar efter andra spelmän. Han ägnade mycket tid åt att föra den småländska spelmanstraditionen vidare. Tage deltog aktivt i Smålands spelmanförbunds arbete

och var under en tid dess ordförande. Han fick 1988 förtjänstmedalj i guld från Jönköpings läns hembygdsförbund för sitt arbete inom folkmusiken. En längre artikel om Tage Johansson kan läsas i Spelfot nr 4 2019.

Göran Hjalmarsson
Tenhults Folkdansare

Irene Lindström, Sigfrid Eriksson och Barbro Persson framförde låtar av Tage Johansson. Foto: Göran Hjalmarsson.

Höstfest och Årets man

Lördagen 9/11 2019 bjöd Kalmar-sundsansarna in, på Karl Ferlings initiativ, Alvargrimman och Nybro Folkdanslag till en höstfest med mat, musik och dans. Ingvor och Karl Ferling välkomnade gästerna i entrén, det bjöds på välkomstdrink och det minglades glatt efter lottdragning med bordsplacering.

Dörrarna till festsalen slogs upp och de 70 gästerna hittade sina partner och bord, via sin lott som kunde heta "Snurrebocken eller Smegräbban". Karl Ferling hälsade välkommen och omtalade sin glädje över att så många kommit och presenterade programmet. Mari Almqvist och Inger Sandelius angav tonen till "Välkomstvisan" ur det sånghäfte som Inger och Anita Edlund producerat. Alla lät sig väl smaka av den rikliga buffén och vi fick då och då höja våra röster och sjunga ex: Kalle på Skälby eller Skälbyvisan.

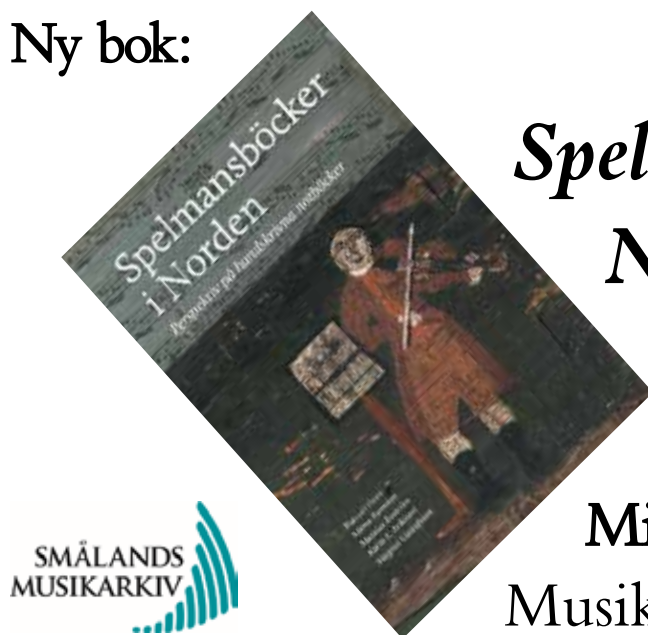
När spelmännen från Kalmar och Nybro spelade upp till dans fylldes dansgolvet snabbt. Ia Andersson ledde kvällens danser och Karl, som började dansa vid 10 års ålder, valde dansen "Smegräbban". Under den goda kaffepausen blev Karl uppmärksammas, först med en del frågor ställda av Anita Edlund, där han fick visa sitt goda sifferminne. Därefter sjöngs Kalles Visa, skriven av Anita Edlund och Inger Sandelius, Ia och Gun-Britt Sjöblom deltog i hyllningssången. Mari Almqvist spelade en Nobelfestfanfar och Ia presenterade det pris "Årets Man" som skulle utdelas till Karl Fer-

ling. Kalmarsundsansarnas ordförande Paul Lindgren fäste medaljen på Karls bröst och höll sitt tacktal och prisade Karl för den lyckade festen. Efter att Jan Svensson, Nybro folkdanslag och Eivor Pettersson, Alvargrimmans folkdanslag hållit sina tacktal dansades det ytterligare någon timma. Kvällen avslutades med en stor Landskronakadrilj, rungande applåder och Kvällsvisan.

Text och foto: Gun-Britt Sjöblom

Ny bok:

Spelmansböcker i Norden (200 kr)

Missa inte Smålands Musikarkivs stora flyttrea!

Beställ via vår webbutik: www.smalandsmusikarkiv.nu (rea till 28/2)

Tillbaka på platsen där Sunnerbogillet startade, gamla Skyttepaviljongen i Ljungby.

Tack för oss!

Cirkeln är sluten!
Den 10 juni 2019 firade Sunnerbogillet sitt 60-årsjubileum i gamla Skyttepaviljongen i Ljungby.

Det skedde med lättsam underhållning, kaffekalas och en lektion i flossa-dans, toppad med uppsluppen dans till föreningsens egna spelmän. Det som var alldeles speciellt med kvällen var att vi kunde fira exakt 60 år efter att Sunnerbogillet bildades den 10 juni 1959 och på exakt samma plats, dvs i gamla Skyttepaviljongen.

Sunnerbogillet har under 2019 avslutat sin verksamhet och avvecklat föreningen. Beslutet har växt fram under de senaste åren. Sjunkande medlemsantal och ökande medelålder är bidragande orsaker.

Inventarier har sålts, skänkts och auktionerats ut och bara arkivalierna återstår att överlämna till kommunarkivet. Sunnerbogillet har haft en gedigen verksamhet under sina 60 år och uppfyllt ändamålsparagrafens alla

moment. Vi är stolta och nöjda när vi tittar tillbaka i pärmar och fotoalbum som påminner oss om dansverksamhet av alla slag, ungdomsarbete, musikutövande, slöjd- och dräktverksamhet, utlandskontakter med resor och utbyten, kurser, medverkan i kulturevenemang i kommunen, 25 år med sommarunderhållningen Sunnerbosommar osv. Föreningens medlemmar har flitigt ställt

upp som funktionärer i distriktets verksamhet.

Visst känns det lite vemodigt att avsluta Sunnerbogillet. Säkert kommer vi att sakna själva föreningsformen som är en utmärkt bas för samarbete i grupp. Vi som medlemmar har ju alla möjligheter att fortsätta att träffas och kanske ansluta till någon av övriga föreningar i Folkdansringen Småland-Öland eller på annat håll.

Sunnerbogillet har bokstavligen talat tagit ner skylten, dvs vår stora, runda föreningsskylt, som nu finns hos Ljungby kommunarkiv, och tackar för alla goda kontakter och allt samarbete under åren!

Sunnerbogillet
Text och foto: Elisabet Johansson

Välkomna på årsmöte! Se sid. 14-15

Spelmansstämma i Åke "UFOs" anda

Lördag 7 mars kl. 14
Tranås hembygdsgård

Kom och spela folkmusik!

Här står spelglädjen högt i kurs!
En speciell inbjudan till dej som inte spelat så mycket. I början väljs lite enklare låtar, så kom gärna till starten om du är nybörjare. Det går såklart också bra att bara lyssna.

I år finns INGEN servering eller fikaförsäljning, men det går bra att ta med egen fika, mat och dryck! Vi har fri tillgång till köket (kylskåp, mikro med mera).

Kl. 18.00 gör vi avbrott för att äta vår medhavda mat, och sen spelar vi igen så länge vi orkar. Ingen anmälan behövs.

Varmt välkommen!!

Arr: Holavedens spelmän samt Smålands Spelmansförbund. För mer info kontakta Nina Enell Tel: 073-0584281
E-post: nina.enell.tranas@gmail.com

Skicka material till:
spelfot.material@gmail.com

Spelmanskurs i Kalmar 2020

Ledare: Jenny Gustafsson, Göteborg

Kursen omfattar teknik och låtspel på fiol. Deltagare med andra instrument är också välkomna.

Plats: Skälby huvudbyggnad, Skälbyallén 6, Kalmar

Tid: Lördagen den 4 april kl. 10.00 - söndagen den 5 april kl. 13.00

På lördag kväll, med början kl. 19.00, blir det spel och dansstuga.

Avgift: 400 kr för medlem hos Kalmar Spelmanslag och 500 kr för övriga.

I avgiften ingår lunch på lördagen och kaffe/the, frukt med mera mellan spelpassen.

Anmälan till Sune Johansson, sunekalmar@gmail.com Tel: 070-597 67 84 senast 23 mars 2020.

Avgiften betalas in på bankgiro 258-3862 senast 30 mars 2020. Anmäl om specialkost önskas.

För övernattningsrekommenderas vandrarhemmet Svanen tfn 0480-25560.

Välkommen till Bygdetons
37:e spelmansstämma i Lidhult
Lördagen den 4 april 2020

Program:

13.00 Samling vid Lidhults kyrka

13.30 Folkmusikgudstjänst

15.30 Spelmansstämma på Gautablick

Bygdeton serverar kaffe med hembakat.

Spelmän bjuds på kaffe.

Avbrott för middag under kvällen.

Allspelslåtar:

Minnen från Hjortsered (G)

Spelmansvisa från Lidhult

Albins favoritschottis (G)

Hambo på logen (G)

Brudmarsch från Västbo-Ås (G)

D-durspolskan - Boda polska e. Röjås

Erik Andersson

Gånglåt från Grimslov e.

Stig Andersson (G)

Kinnaredspolkan (G)

Vill du spela i kyrkan?

Spelman eller grupp som vill spela 2 låtar under folkmusikgudstjänsten anmäler detta till Eva 0372-22081 eller Lennarts e-post senast den 23 mars.

Kom gärna i folkdräkt, men har du ingen är du lika välkommen!

Kontakt:

Eva Johansson 0372-220 81

Lennart Johnsson

070-521 71 77

E-post:

lennart.johnsson@hotmail.com

Birgit Runnemalm 0372-142 30

Anmälan och betalning:

Kostnad för mat 180 kr/person.

Anmäl senast den 23 mars

på telefon eller e-post. Betal-

ning till plusgirokonto 490 99

25-2 Bygdeton senast 23 mars.

Skriv avsändare och adress för

varje person vid inbetalning!

Märk: Lidhult 2020

Arrangörer:

Bygdeton i samarbete med Ljungby kommun, Lidhults församling, Ljungby pastorat

enska kyrkan

Det är i Markaryd
det händer!
3-4 oktober 2020

Rikskurs om spelmansböcker

Spelmansbokens
hemligheter

- två dagar med tolkning av spelmansböcker från Skåne, Blekinge och Småland

Kursen har som mål att ge en överblick i spelmansböcker från södra Sverige och kunskap i hur man kan tolka dessa.

Magnus Gustafsson inleder kurshelgen med historiska fakta och inspirerande kunskap.

Ledare från respektive landskap och med erfarenhet av att spela från notskrifter, kommer att ge workshops i praktisk och musikalisk tolkning av låtar från notböckerna.

Arrangemanget är del av Markaryds spelmansstämma och görs i samarbete med SSR, Kulturens, Musik i Syd samt spelmansförbunden i Skåne, Blekinge och Småland.

Boka in helgen!

Anmälan och praktisk information

kommer i nästa nummer av Spelfot!

Markaryds
spelmansstämma 2020

Stämman i gränsbygden mellan Halland, Skåne, Småland

Konsert

Kurser

Allspel

Spelmansstämma

Mat, Jam, Dans

Spelmansgudstjänst

Markaryds spelmansstämma arrangeras i samarbete med Bilda, Musiksällskapet, Markaryds kommun, Musikhuset och Walrou music AB

MUSIKRIKET.SE

För nionde året presenterar Musik i Syd turnéserien Musikriket med förstklassiga konserter som tar sig ut till byar, småorter och städer i Kronoberg och Skåne. Med ett brett genreutbud och hög kvalitet gör Musikriket det möjligt för dig som inte har ett konserthus runt hörnet att ta del av riktigt bra konserter.

Under januari och februari har vi fått lyssna till Per Gudmunsson och Bengan Janson runt om i Småland och Kolonien har turnerat i Skåne. Vidare i vår kommer

Marie Bergman och Lasse Englund eller vad sägs om Georg Riedel och Mattias Ståhl. Håll utkik och spana in turnédatum på webbsidan musikriket.nu

MER INFORMATION OCH BILJETTER MUSIKRIKET.NU

VALSHUSET

LÖR 14 MARS

Årsmöte och konsert

Karin Wallin & Susanne Ingvaldsson

IOGT-NTO, Vattentorget, Växjö

Årsmöte 17:00 Konsert 19:00

Dans med tillresande spelmän efter konserten

TIS 17 MARS

Quilty - Out on the ocean

Växjö teater 19.00

Foto: Bengt-Olof Andersson

Föreningarna i Folkdansringen Småland-Öland kallas till årsmöte 2020

Lördag 21 mars 2020 kl. 10.00

Pauligården Myresjö

Pauligården ligger mitt emot Myresjö gamla kyrka och är ett församlingshem. Följ väg mot Bjädesjö, första gula husen på vänster sida, skylt finns uppsatt.

- Samling med kaffe kl. 10.00.
- Årsmötet börjar kl. 10.30.
- Lunch ca kl. 12.00.
- Efter lunchen berättar Peter Stenfelt om Myresjöhus historia.
- Dagen avslutas med kaffe senast kl. 15.30

Anmälan ska ske senast den 1 mars 2020 och kan göras via något av följande sätt:

- blankett publicerad på www.folkdansringen.se/smaland
- e-post till smaland@folkdansringen.se
- brev till Folkdansringen Småland-Öland, c/o Irma Erlands-son, Vändstigen 6, 382 37 Nybro

Kostnad 200 kr/deltagare (faktureras föreningen i efterhand). Valda distrikts-

funktionärer betalar ingen avgift.

Värdförening är Östra Njudungs folkdanslag i Vetlanda.

**Varmt välkomna till Vetlanda önskar
Folkdansringen Småland-Öland och
Östra Njudungs folkdanslag**

Enligt gällande stadgar har alla medlemmar närvaro och yttranderätt. Däremot är det endast de av föreningen utsedda ombuden som har rösträtt. Även förtroendevalda i distriktsledningen kan företräda sin förening som ombud, men har inte rösträtt då det gäller ansvarsfrågor och val av revisorer.

Välkomna till

Spelstuga * Årsmöte * Buskspel Konsert * Dans

Lördagen 14 mars 2020

IOGT-NTO, Vattentorget 1, Växjö

Årsmöte Smålands spelmansförbund (Fika)
12.00 - 13.00

Spelstuga

14.00 - 16.30 Karin Wallin, fiol, lär ut låtar från Skåne. Max antal deltagare 20 st.

Anmäl dig på www.bilda.nu -sök på Karin Wallin- eller ring
036-34 21 02 Bilda. Kostnad 200:-

Årsmöte Valshuset
17.00

**Konsert och danskväll med Karin Wallin och
Suzanne Ingvaldsson**

19.00
Entre: 120 kr (100:- för medl. Smålands spelmansförbund eller Valshuset)

Buskspel hela kvällen

Boende

Elite stadshotellet, Kungsgatan 6a, Växjö 0470-13400 www.elite.se
alternativt via booking.com

Heléne Ingvarsdotter
Ordförande
Smålands spelmansförbund

Carolin Hedman
Ordförande
Valshuset, Växjö

Arr: Smålands spelmansförbund och Valshuset Växjö i samverkan med Bilda

KALENDARIUM

7 MARS

"Åke Ufo" Spelmansstämma, Tranås
Annons s. 12

14 MARS

Årsmöte Spelstuga Konsert Dans
Karin Wallin och Suzanne Ing-
valdsson
Smålands spelmansförbund
Valshuset Växjö
Annons s. 15

17 MARS

Willys Pegleg
Spira 18.00
Vätterfolk

17 MARS

Quilty - Out on the ocean
Växjö teater 19.00
Valshuset Växjö

21 MARS

Årsmöte Folkdansringen Småland
Öland
Annons s. 14

4 APRIL

Spelmanskurs i Kalmar med Jenny
Gustafsson
Annons s. 12

4 APRIL

Folkmusikgudstjänst och Spelmans-
stämma Gautablick, Lidhult
Annons s. 13

18 APRIL

Lyset i forsen
Spira 19.00
Vätterfolk

NOTER OCH SKIVOR

Smålands Spelmansförbund har noter och skivor
till försäljning. Angivna priser är inkl. moms.
Priser inom parentes är medlemspriser.
Porto och emballagekostnad tillkommer.
Beställningar sändes till:
Viola Ek, vek9@icloud.com
SSF:s plusgiro: 44 80 33-1 Swish: 123 527 8452

Hela sortimentet hittar du på
www.smalandsspelmansforbund.se

SPELMANSHUMÖR

Peter Pedersen
150:- (150:-)

SMÅLANDSLÅTAR

Noter 80:- (60:-)
CD 100:- (100:-)

ANDERS LARSSONS

NOTBOK

Östergötland 1700-tal
180:- (135:-)

KÄLLAN I SLAKA

En bok om svensk
folkmusik av
Marie Länne
Persson
200:- (150:-)

SVEN DONATS

NOTBOK

Småland 1700-tal
200:- (200:-)

SPELMANNEN AUGUST

STRÖMBERGS

KOMPOSITIONER

Faksimiltryck 50:- (35:-)

20 SMÅLÄNSKA

LÅTAR

Arrangerade för
fiol och altfiol av
Gösta Klemming
80:- (60:-)

NÅGRA SVENSKA

FOLKDANSER

samlade av Gösta
Klemming
40:- (30:-)

90 SMÅLÄNSKA

LÅTAR

ur Gösta Klem-
mings häften.
CD-box med 3
skivor.
180:- (135:-)

KROKIGA LÅTAR OCH RAKRYGGADE SPELMÄN FRÅN MARKARYD

Av Jeanett Rousu
350:- (320:-)
Bok + CD

SMÅLÄNSK

FOLKTON

53 låtar för 2
fioler ur Lennart
Skoglunds not-
böcker 110:- (80:-)

LÅTAR OCH LEKAR

från Väckelsångs
socken 80:- (60:-)

ALLSPELSLÅTAR 2013

21 utvalda "vanliga"
allspelslåtar 50:- (35:-)

SMÅ LÄNDERS LÅTAR

Valda låtar ur "Bruna
pärmerna"
Noter 60:- (45:-)
CD 120:- (90:-)

Spelfot - nr 1 Januari 2020

Medlemsblad för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

Ansvarig utgivare: Elisabet Johansson, Hantverkaregatan 3, 341 36 Ljungby

Redaktör: Jeanett Rousu. Material sändes till spelfot.material@gmail.com

